

Иван Вазов

В градината на музите
Драска

Фъртуната навън вееше, фучеше зловещо.

Сегиз-тогиз тя блъскаше стъклата и някои лъхове от студа, минали през отзевките на прозорците, правеха да клима пламъкът на ламбата със счупена в долната част стъклена тръба.

Младият поет, наметнат с античното си палто, на което зееха сърцераздирателни рани по лактите, пишеше усърдно под играещия пламък на ламбата. Често свиваше зиморливо рамена с бръчки по лицето, защото мразът в стаята му се усилваше от нов прилив хладина из отзевките.

Той свърши стихотворението си посред нощ и когато вдъхновение-то престана да го сгрива изкуствено, той усети тръпките си с всичката им прозаична неприятност.

Но той прочете творението си още дважд-трижд и остана доволен.

– Утре ще го пратя на *Месечник* – каза си той – и с радост ще бъде напечатано от редакцията... Шест месеца пиша стихове за това списание, ни едно не ми е върнато... Ама за какво работя? Разумява се, не за пари... Аз бих желал обаче да си купя едни нови панталони за Коледа... Заплатата чиновнишка ми стига толкова, колкото да не умра от глад тъй скоро... Тоя стар приятел – той погледна палтото си – тая зима няма да ме остави съвсем. Тоест, той ме е оставил, но аз не му давам оставката.

Фъртуната вееше навън зловещо.

Младият поет прочете пак стихотворението си. Той остана доволен.

– Утре аз сам ще го занеса на редактора на *Месечник* – помисли си той. – Ще се възползувам от случая да му загатна по някой деликатен начин, че имам нужда от малко пари пред празниците. Истина, той ми е обещал да ми подари цял Некрасова, от когото аз се възхищавам. Но сега пари ми трябват... Много не ща – колкото едни панталони да си зема. Той не може да откаже най-после... Шест месеца му пиша стихотворения за списанието. Той знае, че поетите, ако и да живеят във висшите сфери с боговете, сѐ пак имат нужда от панталони...

Прочете пак стихотворението, па си легна.

Дълго той слуша студения вой на фъртуната, свил коленете си до брадата, под прохладното одеяло...

Сутринта младият поет почука с трепетно сърце на редакторовата врата.

В стаята беше сам редакторът на *Месечник*. Той седеше при една маса, препълнена с книга. Той остави коректурата, с която се занимаваше, и фана да слуша внимателно стихотворението, което младият поет

му четеше с въодушевление.

– Прекрасно, прекрасно! – каза той, когато поетът свърши; – ще го туря на първата страница...

Поетът пламна до ушите от удоволствие.

Редакторът му подаде папириска и продължи:

– Трябва да ви искам извинение. Вие досега, може да се каже, ми сътрудничите безплатно... Знам, че вие и няма да приемете да ви плащам, защото вдъхновението се не продава... Но представете си положението, в което е нашата книжовна търговия: четат – не плащат... Аз правя дългове, до шия съм потънал в тях! И да иска редакторът, може ли да се отсрами пред сътрудниците?

– О, това е вярно... Аз бих ви молил само... – подзе младият поет, като се изчерви...

– О, зная, зная – прекъсна го редакторът, – вие ще ми кажете за печатните грешки? У нас е ужас! Безграмотни словослагатели... На, и последното ви стихотворение... Там... „Почтените колиби“ напечатано: „Почтените кобили“! Може ли да бъдат кобили почтени или не – почтени? Глупците!...

– Вие ще ме извините – подзе младият поет свенливо, като не смееше да гледа право в очите на редактора, а гледаше закачените му дрехи при вратата, – аз... собствено, вие знаете – през коледните празници, дето идат...

– Разбрах, разбрах: вие желаете да ви дам Некрасовите съчинения, които ви бях обещал, за да прекарате ваканцията?... Аз с удоволствие ви ги подарявам; още не съм ги разрязал, от много работа. За вас поетите, душевната храна е всичко, знам... Вие еднички не сте заразени от грубия материализъм на нашето време... Ако да не бяха поетите, ние трябва да се отчаем за нашето бъдеще, ще останем чужди на всякакви възвишени идеали. Тъй ли? Утре ще ви пратя Некрасова, за да имате през празниците приятен прочит.

Младият поет излезе от кабинета на редактора съвсем зашеметен. Когато изтрезня от упоя на пофалите, той се ядоса на себе си:

– Хапльо съм, не смеях да му кажа за какво дойдох! – помисли си той сърдито. – По-добре да му напиша писмо, а то с тия ужасно орфани в крачолите панталони как ще се прекарат празниците? Трябва да се сгуша у дома, и да не мога да ида на кафенетата, поне на топло. Хартията не се срамува!

Вечерта редакторът прие следното писмо:

„Уважаеми господин И-в! Считаю за длъжност да ви поблагодаря пак за Некрасова, който обещахте великодушно да ми подарите... Аз мислих, обаче и намерих, че тоя велик руски поет, ако и да заслужава най-голямото уважение на идеалните хора, може да бъде прочетен от мене лятно време, без да изгуби нещо. Ще си позволя да ви кажа откровено нуждата си: за празниците нямам панталони, извинявайте. Не искам да ви затруднявам с просене пари, знаейки, че вие хонорар нямате възможност да плащате; само ще ви кажа, че когато бях у вас, съгледах на стената няколко чифта панталони със здрави крачоли, които не вярвам да носите всичките през празниците. Не ще ли бъдете любезни да ми пратите едни панталони, по-дебелшки? Ще ви бъда крайно признателен и няма да престана да обогатявам списанието ви с умствените си трудове. Ваш предан Л.

«Post scriptum». Ако имате и някое непотребно палто – няма да откажа. Същият.“

.....

Редакторът дълго се усмихва, като прочете това писмо. Па приближи окачените дрехи, простря ръка към тях, но му стана съвестно и изпрати двайсет лева на поета да си купи нови панталони...

1900

КРАЙ

Източник: Словото

Набиране: Надежда Владимирова и Мартин Митов

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4395>]